

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisista poikkeuksista työttömyysturvalakiin covid-19-epidemian vuoksi (HE 61/2020 vp.)

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi väliaikaisista poikkeuksista työttömyysturvalakiin covid-19-epidemian vuoksi (HE 61/2020 vp.) ehdotetaan toteutettavaksi eräitä sellaisia työttömyysetuuden määrään vaikuttavia väliaikaisia muutoksia, joiden tavoitteena on yksinkertaistaa ja selkeyttää säännöksiä ja näin keventää etuushakemuksen käsittelyn edellyttämää työmäärää eräissä tilanteissa. Näin toimimalla valmistelun aikana on arvioitu voitavan vapauttaa henkilöresurssia kasvavan etuushakemuskäsittelyyn. Samalla muutosten arvioidaan vähentävän neuvontatyötä, mikä myös osaltaan edesauttaa henkilöresurssin suuntaamista nimenomaan etuuksien maksamiseen. Ehdotettavien keinojen on arvioitu olevan luonteeltaan sellaisia, että toteutessaan muutosten ei arvioida edellyttävän merkittävää henkilökunnan uudelleen kouluttamista.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että vaikka esitystä on valmisteltu nopealla aikataululla, tilannekuva hakemuskäsittelyssä on kuitenkin muuttuva ja hakemuskäsittelyn turvaaminen on ministeriön ensisijainen tavoite.

Työmarkkinatukea koskevat ehdotukset

Työmarkkinatuen osalta ehdotetaan, että väliaikaisesti ei sovellettaisi työmarkkinatuen tarveharkintaa tai osittaista työmarkkinatukea koskevia säännöksiä. Työmarkkinatukea koskevissa ehdotuksissa tarkoitus on vähentää työmarkkinatuen käsittelyn vaatimaa työmäärää, samalla turvaten hakijoiden oikeus etuuteen.

Työttömyysetuuden erityistä sovittelujaksoa ja laskennallista työtuloa koskeva ehdotus

Esityksessä ehdotetaan väliaikaisesti luovuttavan työttömyysetuuden sovittelussa eräissä tilanteissa noudatettavien erityistä sovittelujaksoa ja laskennallista työtuloa koskevien säännösten soveltamisesta. Ehdotus vähentää sellaista etuuskäsittelijöiden käsin tekemää työtä, joka on aikaa vievää ja jota ei ole tarkoituksenmukaista tai mahdollista siirtää tietojärjestelmien tehtäväksi. Kyse on erityistilanteista, jotka vaativat osaamista, ja joissa virheidenkin mahdollisuus voi olla suuri.

Kelan kirjallinen asiantuntijalausunto

Työmarkkinatukea koskevat ehdotukset

Kelan katsoo asiantuntijalausunnossaan, että Kela ei kannata työmarkkinatukeen ehdotettuja muutoksia esitetyllä tavalla. Ehdotuksen mukaisesti väliaikaista lakia sovellettaisiin työmarkkinatuen hakujaksoon, joka alkaisi väliaikaisen lain voimaantulon jälkeen ja, joka alkaisi viimeistään 31.8.2020. Kela katsoo, että esitys ei vähentäisi vaan

enemmänkin lisäisi Kelan työmäärää. Sosiaali- ja terveysministeriön käsitys on se, että työmäärää koskeva Kelan arvio liittyy siihen, että kyse olisi väliaikaisesta poikkeuksesta tarveharkintaa ja työmarkkinatuen osittaisuutta koskevien säännösten soveltamiseen. Näin ollen säännöksiä tulisi soveltaa jälleen 1.9.2020 alkavien hakemusjaksojen osalta.

Sosiaali- ja terveysministeriö viittaa Kelan lausunnossaan toteamaan ja ehdottaa, että esityksestä poistetaan työmarkkinatuen tarveharkintaa ja osittaista työmarkkinatukea koskevat poikkeussäännökset (3 ja 4 §). Tästä seuraa, että esityksen 5 ja 6 §:stä tulisi sen 3 ja 4 §, ja että voimaantuloa koskevaa, edellä todetulla tavalla siirtyvää esityksen 6 §:ää tulisi muuttaa seuraavasti:

4 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020.

Tätä lakia sovelletaan työttömyysetuuden maksamiseen sellaiselta työttömyysetuuden hakujaksolta, joka alkaa lain voimaantulon jälkeen, kuitenkin viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2020. Sen 3 §:ää sovelletaan kuitenkin työttömyysetuuden maksamiseen myös, kun hakemus on saapunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Työttömyysetuuden erityistä sovittelujaksoa ja laskennallista työtuloa koskeva ehdotus

Kela lausuu asiantuntijalausunnossaan, että Kela on aikaisemmin kannattanut työttömyysetuuden sovittelutilanteiden keventämistä, mutta ilman Kelan esittämää odotusajan asettamista koskevaa kevennystä näillä muutoksilla ei ole saavutettavissa riittävää hyötyä toimeenpanossa. Kela ei siis kannata työttömyysturvalain 4 luvun 2 §:n 4 momenttiin ja 4 §:n 2 momenttiin esitettyjä muutoksia, ellei odotusaikaa koskevaa säännöstä voida muuttaa samanaikaisesti. Myös työttömyyskassoja edustava Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö on esittänyt kyseisen kohdan poistamista esityksestä.

Sosiaali- ja terveysministeriö ehdottaa, että poikkeus erityiseen sovittelujaksoon ja laskennalliseen tuloon säilytettäisiin.

Sosiaali- ja terveysministeri


Aino-Kaisa Pekonen

Hallitusneuvos


Marjaana Maisola